

«ДПС уперше в історії отримала механізм системного відстеження навіть дрібних переказів, що дає змогу ідентифікувати тіньову торгівлю. Водночас на практиці ДПС має право ініціювати перевірку, якщо бачить регулярні доходи — навіть у 200 гривень на місяць. Така ситуація вимагає підвищеної уважності продавців до власної податкової відповідальності та своєчасної легалізації діяльності», — говорить Анастасія Луук, керівниця практики податкового права юркомпанії «Армада».

На початку травня податківці проаналізували дані з фіскальних чеків нового зразка за березень і почали діяти. Розіслали приблизно три тисячі листів громадянам, вимагаючи роз'яснень про їхні доходи. ДПС очікує, що громадянин особисто з'явиться до районного відділення податкової та поговорить з інспектором. А втім, пояснення можна також надати письмово — зокрема, через особистий кабінет на вебсайті ДПС.

Читайте також: **Податкова почала відстежувати нелегальних продавців в онлайн**

Як виявилось, за перші три тижні березня громадяни здійснили 97,5 тисячі переказів через вітчизняні платіжні системи на суму 162,7 мільйона гривень. Ці кошти отримали понад 3000 громадян, але лише 212 із них зареєстровані як ФОПи. Відповідно, решта отримали «листи щастя» від ДПС.

Якщо ДПС вирішить, що ви, отримуючи платежі через «Нову Пошту» чи «Укрпошту», провадите підприємницьку діяльність без реєстрації, — вам загрожує штраф від 17 до 34 тисяч гривень. Якщо ваш дохід становив при цьому понад 17 тисяч гривень, то штраф уже сягатиме від 34 до 85 тисяч гривень. А якщо справа ще й дійде до суду і той стане на бік ДПС, штраф із вас знімає вже виконавча служба — і тоді його сума подвоїться.

«Якщо це справді підприємницька діяльність без реєстрації та сплати податків, то я вітаю такі кроки податкової. Але для таких кроків має бути достатня підстава. Це не може бути один, два чи три грошові перекази. На мою думку, сума, менша за мінімальну зарплатню, взагалі не повинна цікавити податкову», — вважає Ілля Несходовський, керівник аналітичного напрямку мережі «АНТС».

Проаналізувавши дані від ДПС, можна зробити висновок, що протягом трьох тижнів березня в середньому кожен з одержувачів платежів через платіжні системи отримував приблизно 33 перекази на понад 54 тисячі гривень. Але серед тих, хто отримав «лист щастя» від податківців, були й люди, які отримали переказів на менше ніж одну тисячу гривень. Ще 700 громадян отримали платежів на суми від однієї до десяти тисяч гривень, за даними **медіа**.

«Зусилля податкових органів спрямовані на максимальне виведення з тіні доходів фізичних осіб, які працюють без реєстрації господарської діяльності. Кожен кейс розглядається детально, з урахуванням всіх фактичних обставин, у тому числі з позиції систематичності як однієї з основних ознак підприємництва», — відповіли на запит hromadske у пресслужбі ДПС.

«Якщо йдеться про три-п'ять продажів, то податкова не має на це звертати уваги, — переконаний економіст Олег Гетман. — ДПС має зосередитися на великих схемах з ухилення від оподаткування».

Вкрай чутливим нюансом є те, що тепер під перевірку й штраф від ДПС може потрапити людина, яка продала, наприклад, уживаний одяг через OLX, а оплату отримала через платіжну систему «Нової Пошти». «Якщо ви продаєте дрібні речі, котрі були у вжитку, то варто отримувати платіж на банківську картку, а не користуватися системою Nova Pay, — радить економіст Олег Гетман. — Банківська таємниця залишається закритою для ДПС».

Читайте також: **Податкова дізнається про вас все: як працює автоматичний обмін фінансовими даними**

А втім, не факт, що податкова ввійде у ваше становище й зрозуміє, що ви просто продали власну вживану річ. «Якщо ви продаєте телевізор, який коштує 20 000 гривень, то отримуєте дохід, з якого слід сплатити податок і задекларувати», — каже адвокат Станіслав Ліфлянчик.

«Ще в нульових міністр фінансів Віктор Пинзеник та міністр економіки Сергій Терьохін прописали в законодавстві норму, що якщо родина продає вживану річ, то це — дохід, а відтак [слід сплатити з нього] 18% податку. Прописали ще тоді, але норма була досі мертвою», — пригадує історію становлення оподаткування продажів економіст Володимир Дубровський.

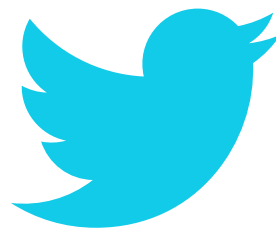
При цьому нині ДПС може дізнатися про те, що ви отримуєте доходи в інтернеті, не лише з фіскального чека нового зразка. Інспектори можуть вручну збирати дані з таких платформ, як OLX, Prom.ua, Rozetka, Facebook Marketplace, щоб вийти на продавців і змусити їх сплатити податки.

hromadske звернулось із питанням, як ці компанії розцінюють дії ДПС із пошуку тих, хто заробляє бодай копійку в інтернеті. В «Укрпошті» зауважили, що це — повна відповідальність ДПС, а не їхньої компанії: «“Укрпошта” не здійснює перевірок або контролю доходів громадян і не є ініціатором податкових перевірок. Ми надаємо лише логістичні та фінансові сервіси в межах чинного законодавства».

Читайте також: **Податки на онлайн-продажі старих речей: коли законотворчість влади лякає та шокує, а не пояснює**

А могло би бути цивілізовано

Мало хто буде сперечатися з тим, що податки слід сплачувати, а особливо, коли триває війна, фінансувати яку урядові дедалі важче й важче. Але тут важить не лише

«що?», а і «як?». Здавалося б, ринкові інтернет-продавців дадуть час підготуватися до переходу на легальну діяльність, запровадивши зручний спосіб сплати податків.

Йдеться про **законопроект** про оподаткування доходів від цифрових платформ, що нині перебуває у фінансово-податковому комітеті Верховної Ради. Якщо коротко, то цей документ упроваджує пільгове оподаткування на рівні 5% доходу та 5% військового збору для громадян, які отримують надходження від онлайн-платформ. Причому податки сплачуватимуть самі платформи, ще й подаючи звіти до ДПС. Запрацювати ця система, у разі ухвалення документа, мала 1 січня 2026 року.

Інтернет-продавці сподівалися комфортно дочекатися цього часу, щоб перейти на автоматичну сплату податків. Але в ДПС вирішили не чекати на ухвалення законопроекту — а діяти вже тепер, вишукуючи неплатників податків по всіх цифрових платформах.

Проте, як розповіли громадське опитані експерти, законопроект під час проходження розгляду в комітеті зазнає змін. *«Наскільки мені відомо, комітет хоче викинути зі сфери застосування законопроекту такі речі, як продажі через OLX, залишивши лише послуги»*, — розповідає Володимир Дубровський із Case Ukraine.

«Цей закон буде про послуги — кур'єри, водії. Він це врегулює. Хіба потрапить сюди "OLX Доставка", де платформа бере комісію», — додає економіст Олег Гетман.

Отже, водії Bolt, Uklon чи Uber, кур'єри Glovo отримують зручний спосіб сплати податків за пільговими ставками, а продавці товарів — імовірно, ні. Продавців товарів хочуть примусити реєструватися ФОПами, а не користуватися перевагами законопроекту про цифрові платформи.

Хоча й тут є суперечність. МВФ очікує 2027 року на реформу спрощеної системи оподаткування, частиною якої є ФОПи. Ця реформа передбачає обмеження використання статусу ФОП, щоб бізнеси реєструвалися як компанії, а не куці ФОПів.

Читайте також: **Податкова сприймає бізнес як ворогів, а владу це влаштовує**

Хто буде наступною жертвою податківців

Цілком імовірно, що продавці товарів в інтернеті, якими б ці товари не були — чи нові речі, чи вживані, — лише перші жертви такої пильної уваги з боку ДПС. Далі може прийти черга тих, хто здає в оренду житло чи будь-яку нерухомість.

«ДПС на них давно точить зуби, але не знаю, як вони будуть знаходити підхід, щоб оподаткувати цю категорію. Але можуть спробувати», — ділиться своїми міркуваннями Володимир Дубровський із Case Ukraine.

Ілля Несходовський із мережі «АНТС» своєю чергою вважає, що це буде вкрай важко зробити. *«Орендодавців квартир, нерухомості зараз дуже важко відстежити. Якщо вони не укладають договору, а його треба реєструвати в податковій, то це дуже важко проконтролювати»*, — каже він.

Є ще категорія громадян, які продають товари на вуличних базарах чи просто в зручних місцях у містах і селах. Навряд чи велика частина з них повною мірою сплачують податки або взагалі їх сплачують.

Подекуди в Києві на вуличних розкладках овочів і фруктів почали просити про розрахунок готівкою навіть там, де раніше можна було розрахуватися банківською картою. Тіньова економіка шириться.

«Люди, які торгують на розкладках, — це не парафія ДПС. Це питання до Нацполіції, а Нацполіція не звертає уваги на бабусю, яка торгує на вулиці помідорами», — каже економіст Олег Гетман.

Він вважає, що підходить ДПС усе ж треба змінювати, адже лише недоотримані податкові доходи від галузей алкоголю й тютюну становлять 35-40 мільярдів гривень на рік. *«Далі — техніка, електроніка. ДПС має ловити великих порушників, щоб отримувати до бюджету десятки мільярдів гривень»*, — додає Гетман.

«Якщо будуть "листи щастя" за дохід розміром 200 гривень — це дискредитує будь-яку боротьбу з тіньовою економікою», — додає економіст Володимир Дубровський.

На допомогу податковій ще й приходять банки. Нині зростає кількість випадків, коли банки блокують рахунки громадян, чії доходи їм незрозумілі. Відтак, банки поступово стають неформальною частиною податкової системи, а їхні служби фінансового моніторингу отримують неабияку владу над життям громадян.

«Фінансовий моніторинг почав виконувати невластиві для себе функції, зокрема відстежувати повноту й правильність сплати податків. Він лізе в ту справу, у якій не розбирається. Воно того не вартє. Фінансовий моніторинг — це не філіал податкової, хай займається своїми справами», — вважає економіст Ілля Несходовський.

«Якщо банки починають блокувати навіть платежі між членами родини — це ненормально. Так, банк почав блокувати платіж між мною і дружиною, вимагаючи сплати ПДФО та ЄСВ», — розповідає Володимир Дубровський із Case Ukraine.

Читайте також: **Бачте, це є бізнес! Як наживаються та ховають гроші та майно депутати в регіонах**

Скільки грошей і де треба знайти

Податкова служба відчуває за собою моральне право активніше збирати податки, називаючи це «детінізацією», адже мотивує це потребою фінансувати війну. Так,

||

міністр фінансів Сергій Марченко підтвердив, що цього року слід збільшити **видатки** бюджету на 400-500 мільярдів гривень. Попередньо в державному бюджеті були **закладені** видатки на рівні 3,94 трільйона гривень.

Народний депутат Данило Гетманцев, очільник фінансово-податкового комітету Ради, вважає, що тіньовий сектор економіки України сягає 800-900 мільярдів гривень на рік. На його думку, цього року фіскальні органи можуть додатково забезпечити для бюджету 4 мільярди доларів, якщо серйозно займуться детінізацією.

Такі заяви від «податкових авторитетів» є мотиваційним чинником для Руслана Кравченка, голови ДПС. Це — колишній керівник Київської обласної військової адміністрації, який отримав посаду в ДПС відносно нещодавно — 31 грудня 2024 року.

Кравченко досить довго працював в органах прокуратури, а тому не дивно, що й на чолі ДПС у нього прокурорський підхід, де підозри та обвинувачення є звичайним робочим інструментом.

«ДПС із приходом нового керівництва хоче показати результат, але керівникові слід зосередитися на великих сферах», — коментує економіст Олег Гетман.

У Центрі економічної стратегії підраховали: орієнтовна потреба у фінансуванні держбюджету 2026 року становить 39 мільярдів доларів. Незакрита потреба в такому фінансуванні оцінюється в 7-27 мільярдів доларів — залежно від того, як мине нинішній бюджетний рік, чи можна буде із цьогорічного бюджету бодай щось усадкувати для наступного й наскільки щедрими будуть міжнародні партнери.

Проте за бюджет цього року, здається, можна було б і не хвилюватися. Уряд очікував 39 мільярдів доларів зовнішніх надходжень 2025 року, а тепер каже, що отримає аж 55 мільярдів. Цими грошми й можна закрити діру в бюджеті-2025.

Читайте також: **Оподаткують всі доходи, отримані через інтернет**

Та й є інші методи наповнення бюджету. Так, Ілля Несходовський із мережі «АНТС» вважає, що можна було б відкрити контрольований експорт озброєнь, установивши для нього експортне мито розміром 10%. На його думку, доцільним було б й імпортне мито.

Однак у ДПС — своя логіка збільшення бюджетних надходжень. *«Думаю, що податкова політика буде ставати тільки жорсткішою, буде дедалі важче й важче працювати в публічному просторі без сплати податків»,* — каже адвокат Станіслав Ліфляничик.

Полювання розпочалося.

Іван Верстюк, журналіст економічної тематики; опубліковано у виданні **hromadske**

Читайте також:

- **Історія хапуги-депутата про якого давно знали, але дивились крізь пальці на його обладки**
- **Як працює мережева корупція в Україні: позаштатний радник та його близькі отримали від Мінкульту понад 70 млн грн**
- **Як суди укладають угоди з топ-корупціонерами, засекречують вироки і скільки це коштує**
- **В розпіареному Реєстрі корупціонерів чомусь відсутні найбільші корупціонери**
- **Боротьба проти спільноти хапуг**
- **Фобія Зеленського щодо підвищення податків обійшлося держбюджету у 14 мільярдів**
- **Як бізнес загнали у кріпацтво до податківців**
- **Чому податкова сфера України - це катастрофа**

Share 0

Читайте «Аргумент» в **Facebook** и **Twitter**

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

Коментарі

ВІДЕО

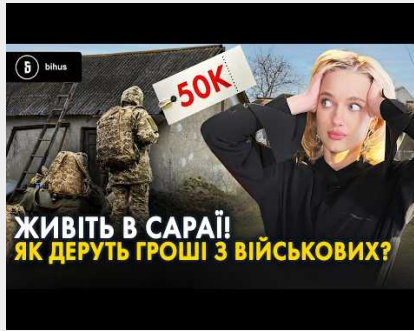
Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань – за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку**

використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення. При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com